

ופושטת הגמרא: **תא** ושמע מה ששנינו במשנה: **כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין**. ואלו המובאים לקמן, תקנו חכמים שיהיו **נשבעין ונוטלין, השכיר, שתבע את בעל הבית לתת לו את שכרו ואמר לו – נתתי. והנגזל, אם ראו גולן נכנס לרשות הנגזל שלא ברשותו, והנגזל טוען "כך וכך כלים גזלתני"**, ואומר הגולן שלא גזל אלא חלקם. **והנחבל, שראו את הנחבל נכנס לתוך ביתו של החובל כשהיה שלם, ויצא כשהוא שבור, וטוען החובל לא חבלתי בך. ומי שכנגדו חשוד על השבועה, והנוני על פנקסו, שכותב בו הקפותיו, כך ציווני פלוני לתת לפועליו, ונתתי להם, והם אומרים לא נטלנו, הרי שניהם, החנוני והפועל, נשבעים ונוטלים מבעל הבית, והפוגם שטרו שלא בעדים.**

ומדייקת הגמרא – **שלא בעדים, אין!** [כלומר רק כשאין עדים הוא נשבע ונוטל], אבל **בעדים, לא!** וראיה לנידון דידן שאינה נשבעת אם פגמה בעדים.

ודחינן: **לא מיבעיא קאמר. לא מיבעיא בעדים, דודאי צריכה שבועה, שהרי העד מעיד שפרעה מחצית, אבל שלא בעדים, אימא [אלמלי המשנה] שתיהוי כ"משיב**

שהשבועה במשנתנו אינה אלא **מדרבנן**(123).

והטעם שהטילו עליה שבועה – **כיון דפרע דייק, דמיפרע לא דייק**. [מי שפורע, היינו הבעל, מדייק וזוכר שפרע. אך הנפרע, היינו האשה, אינה זוכרת שנפרעה], ולכן **רמו רבנן שבועה עלה, כי היכי דתידוק**(124).

מסתפקת הגמרא: **איבעיא להו, פוגמת כתובתה בעדים, מהו? היינו שיש עדים שפרעה הבעל חלק מכתובתה**].

וצדדי הספק –

דלמא אינה נשבעת, **כיון שאם איתא דפרעה הבעל את כל כתובתה, ודאי בעדים הוה פרע לה, כמו שפרע את המחצית הראשונה, ומכך שאין לנו עדים על פרעון נוסף – שמע מינה שלא פרעה אלא מחצית כדבריה.**

או דלמא, עדיין יש לחוש שמא **איתרמוי איתרמוי [הזדמן] ליה מעות, ופרעה בלא עדים, ורמו עליה שבועה כדי שתדקדק ותזכור.**

פגימה?

ומבאר רש"י, החידוש במשנה שאפילו אם הבעל לא תובע ממנה להשבע, משביעים אותה. וזה שייך רק בפוגמת, או בעד אחד. מה שאין כן בעלמא אין משביעים אלא אם תבע הלוח להשביע.

124. ודוק בפוגמת שייך לומר טעם זה, כיון שיש לומר שמא כיון שפרע במקצת פרע הכל,

כדי שיודה בכל החוב. וטעם זה לא שייך כלל בנידון דידן, שבאה להוציא ממון? והניחו בקושיא.

123. הקשה רש"י – אם השבועה אינה אלא מדברנן, מדוע נזקקה המשנה להגיע לפוגמת כתובתה, או לעד אחד כדי לחייבה שבועה, הרי מדרבנן כל מקום שהלוח טוען "השבע לי שלא פרעתין", חייב המלוח להשבע, אפילו בלא